

Länsstyrelsen Gotlands län
Enheten för samhälle och kulturmiljö
621 85 VISBY

Datum: 2018-02-06
Vår referens: 2017/2235/10.1
Er referens: 424-2628-17

gotland@lansstyrelsen.se

Yttrande över Regional handlingsplan för klimatanpassning 2018-2020

SMHI har tagit del av rubricerade remisshandlingar och har följande synpunkter. Generellt utgör den Regionala handlingsplanen ett väl genomarbetat och ambitiöst dokument.

SMHI kan se en pågående snabb klimatförändring som i stor utsträckning orsakas av mänsklig aktivitet. Klimatförändringen påverkar oss redan nu, vi kan dock påverka klimatförändringen och därmed det framtida klimatet. Lyckas vi vända utsläppsutvecklingen till år 2020 och minska de globala utsläppen med 40-70 procent till år 2050, så finns möjlighet att begränsa den globala temperaturökningen till under två grader.

Klimatanpassning måste ske integrerat med andra processer i samhället, något som belyses på ett bra sätt i det föreslagna åtgärdsprogrammet. En generell synpunkt är dock att de 12 åtgärderna som beskrivs i planen mer beskrivs som målsättningar, med tillhörande åtgärder/aktiviteter som listas i efterföljande tabeller.

I bakgrunden till handlingsplanen finns ett avsnitt där ett antal planeringsunderlag lyfts fram som viktiga för det framtida arbetet med klimatanpassning. SMHI har under januari 2018 publicerat klimatinformation av vikt för planeringsprocessen, det gäller främst inom arbetet med ”Dimensionerade havsnivåer” och ”Beräkningsmetod för korttidsnederbörd”. Det sistnämnda projektet innehåller en sammanställning av den senaste kunskapen kring skyfall, hur det ser ut historiskt och vad som kan förväntas i framtiden. Den nya kunskapssammanställningen syftar till att ge bättre underlag till olika aktörer för att minska riskerna i samband med kraftiga regn. Arbetet har bedrivits i samarbete med myndigheter och nationella experter. Materialet finns tillgängligt på SMHIs webbplats.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut 601 76 Norrköping
Besöksadress Folkborgsvägen 17, Tel 011-495 80 00 Fax 011-495 80 01

SMHI
Anton Tamms väg 1 4 tr
194 34 Upplands Väsby

SMHI
Sven Källfelts Gata 15
426 71 Västra Frölunda

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
211 20 Malmö

SMHI
Universitetsallén 32
851 71 Sundsvall

I planen finns ansvariga personer utpekade för de olika åtgärderna. Då planen är ett externt dokument kan det vara bra att förtydliga vilken roll de ansvariga personerna har, om det är exempelvis är Länsstyrelsens enhetschefer, HR-chef, planhandläggare etc. som avses.

Under rubriken ”Riktlinjer och underlag för KA tas fram” nämns att Länsstyrelsen har ett uppdaterat GIS-underlag. Det vore intressant att förtydliga vilken typ av bedömning som ska kunna göras utifrån detta underlag. Är det ett underlag som ska underlätta för att ta beslut i åtgärdsärenden relaterade till klimatanpassning, eller ska underlaget användas för att utvärdera klimatanpassningsåtgärder?

Klimatanpassning är viktigt för att möta de problem som redan idag orsakas av klimatförändring, men även de problem som ett förändrat framtida klimat för med sig. Noteras bör att det i sammanhanget är viktigt att också bevaka de möjliga positiva utvecklingsmöjligheter som ett förändrat klimat kan föra med sig.

I tabellen för klimatförändringens påverkan på Gotland under parameter temperatur nämns att årsmedeltemperaturen kan bli 3 - 5 grader varmare än i nuläget. Enligt klimatanalysens avvikelsekarta (s.18) så är temperaturhöjningen 2069-2098 vs 1961-1990 följande: RCP 4.5: +2,0 - 2,8 grader och RCP 8.5: +3,2 - 4,4 grader.

Under samma rubrik nämns också att Gotland kommer att få en kortare vinterperiod och en längre sommarperiod. Det kan vara enklare för användaren att konsekvent använda de index som finns tillgängliga, exempelvis: Vegetationsperioden ökar med 2 - 4 månader och antalet varma dagar blir fler. RCP 8.5 visar ett årsmedelvärde på över 30 dagar i följd med dygnsmedeltemperaturer på över 20°C i slutet av seklet. Behovet av uppvärmning minskar från 3800 graddagar till 2400- 2800 (ur sammanfattningen i klimatanalysen).

Under rubriken ”längre torrperioder” kan referens 19 med fördel uppdateras med den analys från 2016 som finns tillgänglig, så att underlaget överensstämmer bättre med övrigt klimatunderlag i denna rapport, <https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/28030.pdf>

På sidan 19 i rapporten räknas ett antal förändringar upp som kan ge förändringar i framtida grundvattennivåer, här bör avdunstning läggas till.

Under punkt 7 inom sektorsövergripande åtgärder nämns att en summa avsatts för ideella organisationer som vill ordna aktiviteter. För att förtydliga att dessa ska inriktas mot klimat- och klimatanpassning skulle ”eller andra insatser” kunna strykas.

I näst sista stycket på sidan 19 beskrivs att råvattnet kan behöva kylas innan det distribueras till konsumenterna. Är det råvatten som distribueras till konsumenterna? Samma kommentar gäller i tabellen ”Tekniska försörjningssystem” på sidan 24 under rubriken Vattenledningar och vattenverk.

På sidan 29 under rubriken Planeringsunderlag, kan noteras att SMHI:s arbete med dimensionerande havsnivåer är avslutat och finns tillgängligt på: <https://www.smhi.se/klimat/havet-och-klimatet/havsnivaer>

I tabellen ”Areella näringar och besöksnäringen” på sidan 34 under rubriken ”Besöksnäring” kan även utmaningen med dricksvatten nämnas, då den är förknippad med många utmaningar.

Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som beretts av Lena Lindström och David Hirdman.

För SMHI

Bodil Aarhus Andrae
Chef Avdelning Samhälle och säkerhet